

Concordia Res Parvae Crescunt

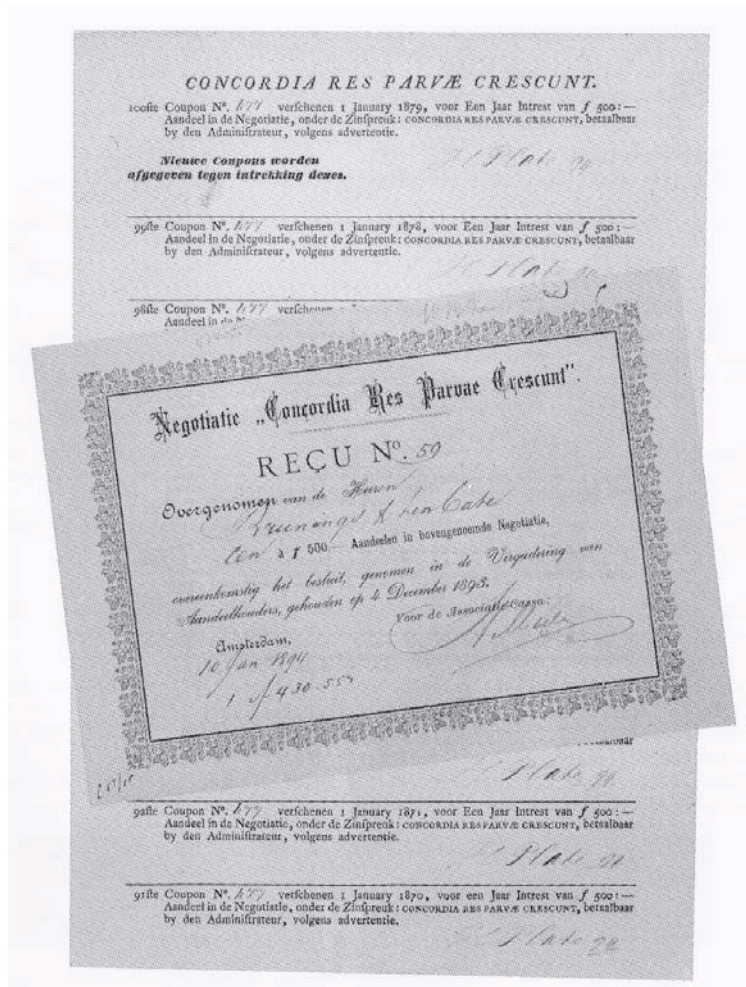
(Door Eendracht Groeien Kleine Zaken)

Nederlandse Beleggingsmij. in de 18e eeuw

Ruim twee eeuwen geleden, om precies te zijn op 1 juli 1779, werd te Amsterdam opgericht een der allereerste beleggingsmaatschappijen. De naam is er een van de toenmalige standing t.w.

Concordia Res Parvae Crescunt (Door Eendracht Groeien Kleine Zaken)

De aandelen - men sprak destijds nog van negotiaties - waren groot f 500,—, De plaatsing van de aandelen vond geleidelijk aan plaats. Het is duidelijk een semi open-end fund. Dus plaatsen naar behoefte en terugnemen/inkopen, indien het aanbod groter is dan de vraag. Twee jaar na de oprichting van deze beleggingsmaatschappij bedroeg het geplaatste aandelenkapitaal f 350.000,—. Na een bestaan van ruim een eeuw werd op 4 december 1893 in de Vergadering van Aandeelhouders het besluit genomen de onderneming te liquideren. Daartoe moesten de aandelen tegen reçu worden ingeleverd bij de Associatie - Cassa. De Associatie - Cassa en de soortgelijke instelling de Ontvangen Betaalkas, waarvan de attente lezer de naam wel eens heeft gezien op een gebouw naast de Firma Theodoor Gilissen in de Nieuwe Doelenstraat te Amsterdam, zijn opgegaan in de huidige Kas-Associatie NV. Van deze reçu's, gebruikt in de negentiger jaren van de vorige eeuw voor de inlevering van deze negotiaties, is er een in deze publicatie afgedrukt.

Toevalligerwijze is van deze voorloper van de huidige beleggingsmaatschappijen het zgn. Groot-Boek bewaard gebleven. Het is wellicht interessant aan de hand van dit lijvige boekwerk eens na te gaan, welke beleggingen door de toenmalige beleggingsadviseurs werden geselecteerd.

De allereerste belegging, die volgens het genoemde Groot-Boek werd verricht, was de verwerving van:

20 obligatiën groot *f* 1.000,— op SURINAMEN
ten Compt, van Sebastiaan Van Nooten Jansz.
genegotieerd op de Plant. Etzenhagen

Ongeveer tegelijkertijd d.w.z. in juli 1779 werden aangekocht:
5 obligatiën groot *f* 1.000,— op de DEENSE EYLANDEN
genegotieerd ten Compt. van Lever & de Bruine tans bij HOPE & COMP.

Voorts werden in July 1779 verkregen:
12 obligatiën groot *f* 1.000,— à 80 %
op ESSEQUEBO & DEMERARY genegotieerd ten Compt. van Daniel Chanquion.

Deze post werd tot october 1780 langzaam uitgebreid tot *f* 31.000,— nominaal. Het verrekenen van lopende rente vindt bij aankoop van al deze obligatiën niet plaats.

Bij laatstgenoemde obligaties laat het Groot-Boek duidelijk zien, dat deze schuldbrieven geen vaste rente droegen. Op 30 november 1780 wordt aan rente ontvangen *f* 1.680,—, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse rentevergoeding van ca. 5.4 %. Niet eerder dan in 1787, 1788 en 1789 worden weer de zogenoemde Interesten ontvangen, resp. *f* 930,—, *f* 930,— en *f* 1.860,—. Ook weer over 1791, 1793 en 1794 ontvangen de houders dezer negotiaties hun interest/dividend, groot resp. *f* 1.860,—, *f* 1.860,— en *f* 930,—.

Dan breekt er een droevige periode aan van non-betaling, waarbij onderbrekingen zoals die in onze eeuw van 1914-1918 en 1940-1945 slechts klein voorkomen. Van 1794 tot 1816 wordt namelijk geen sou betaald. Deze periode is voor onze beleggingsmaatschappij een tijd van grote politieke problemen. In deze periode wordt niets ontvangen in verband met de Franse revolutie en de daarop volgende Napoleontische tijd. Ook de kwaliteit van de beleggingen heeft geleden onder deze onevenwichtige periode. Wat is immers nodig voor een goede belegging? In eerste instantie politieke rust. Indien we nu nagaan in ons Groot-Boek wat de beleggingsresultaten zijn geweest van de eerstgenoemde *f* 20.000,— obligaties op SURINAMEN zien we het volgende:

In mei 1780 voor 12 mnd. interest ontvangen	<i>f</i>	1.200,—
In mei 1781 idem	<i>f</i>	1.200,—
In sept. 1789 interest over 8 jaar -slechts-	<i>f</i>	2.600,—
	totaal	<i>f</i> 5.000,—

Dan komt de impasse die hier duurt van 1789 - 1817.

In het Groot-Boek wordt dan eerst na 28 jaar aan aflossing en interest geboekt	<i>f</i>	9.968,—
en in 1837 volgens schikking	<i>f</i>	2.992,—
	totaal	<i>f</i> 17.960,—

hetgeen dus over een termijn van 50 jaar betekent, dat de investering in 1779 van *f* 20.000,— destijds vooroorlogse Guldens aan rente en aflossing *f* 17.960,— oplevert. Beleggen was dus zeker ook destijds een riskante zaak.

De schrijver van deze regels heeft helaas niet de hand kunnen leggen op een volledige negotiatie - dus mantel en couponblad -

Concordia Res Parvae Crescunt.

Wel tot zijn beschikking staat een couponblad "derzelve" voor de periode 1870 tot en met 1 januari 1879, hetwelk eveneens is afgedrukt in deze publicatie.

Uiteraard valt uit het Groot-Boek veel meer af te leiden.

Met name is uit deze administratieve gegevens mogelijk te distilleren op welke wijze de houders van deze negotiaties de weerslag hebben ondervonden van de zgn. tiërcering van de Nederlandse Staatsschuld, een gevolg van het regime van Napoleon.

Mocht voor een en ander belangstelling bestaan, dan zullen wij daaraan in een volgend artikel aandacht besteden.

Uit: V.V.O.F. Mededelingenblad Nr. 1 van februari 1981, blz. 4 t/m 6.